

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

CIV. Vtrum materia, & forma Ordinis sint institutæ à Christo Domino?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

QVÆSTIO CIV.

Verum materia, & forma Ordinis sint instituta à Christo Domino?

Videntur non esse instituta à Christo. 1. Quia, quæ sunt instituta à Christo, observantur uniformiter in tota Ecclesia. Materia autem, & forma huius sacramenti non observantur uniformiter, sed sunt omnino diuersæ in Ecclesia Latina, & Græca, ut liquet ex Arcudio lib. 6. de Sac. à cap. 2.

2. Tempore Apostolorum conferebantur Presbyteratus, & Diaconatus per solam manuum impositionem, ut liquet ex locis supra indicatis 1. ad Timot. 4. & 2. ad Timot. 1. necnon ex ordinatione primorum septem Diaconorum Actor. 6. atque Dionysius cap. 5. Ecclesiastica Hierarchia: docet ex professo, Episcopum, Sacerdotem, & Diaconum, consecrari per manus impositionem, idemque constat de Presbyteratu simul, & Diaconatu; ex Conc. Carthag. 4. can. 2. & 4. & quoad Presbyteratum ex cap. Presbyter. 23. dist. & ex Gregorio VIII. cap. 3. de sacr. non iterandis: Nunc autem omnes ordines conferuntur per porrectionem instrumentorum cuiusque ordinis, ut liquet ex Concil. Florent. ex Pontificali Romano, & ex ordinaria praxi Ecclesiæ. Ergo, vel materia adhibita tempore Apostolorum, & tempore deinde proximè subsequenti, vel materia posterioribus temporibus adhibita, inducta est libera Apostolorum, vel posteriorum Pontificum electione, & autoritate, & neutra ut instituta à Christo Domino, vel certè, quoddam tamen perindè valet, alterutra saltem inducta est autoritate purè humana.

3. Materiam sacramentorum, de quibus constat ex sacris litteris esse institutas à Christo Domino, non sunt res, circa quas, aut quibus, tanquam instrumentis operari debet, qui suscipit sacramentum, sed sunt res aliæ habentes analogicam proportionem cum effectibus sacramentorum, ut liquet ex dictis circa Baptismum, Eucharistiam, & Pœnitentiam. Materia autem huius sacramenti est porrectio instrumentorum, ut modo dictum est ex Florentino. Ergo materia huius sacramenti non est instituta à Christo Domino, siquidem discrepat à conditione, & natura materialium, quas certò constat, ipsum instituisse.

4. Quæ non sunt conuenienter instituta, non sunt instituta à Christo Domino. Forma autem huius sacramenti non est conuenienter instituta, quia constat verbis imperatiui modi absque expressione virtutis Diuinæ. Quod est inconueniens, quia modus imperatiuus est proprius habentis auctoritatem, quæ quoad effectum sacramenti, non est penes ministrum, sed penes solum Deum, cuius etiam virtute, & causalitate, & non ea quæ est propria ministri inducitur idem effectus. Ergo forma huius sacramenti non est instituta à Christo Domino.

Art. 1. Respondetur difficultatem præcipuam ingerit in hac quæstione discrepantia Ecclesiæ Græcæ à Latina præsertim quoad Episcopatum, Presbyteratum, & Diaconatum. Quos nimirum Græci conferunt sola manuum impositione, Latini non ea sola, sed Presbyteratum, & Diaconatum; porrectione instrumentorum, vel sola, vel simul cum eadem manuum impositione; Episcopatum verò superaddita impositione manuum vñctione capitis Chrismatica; nec est minor vtriusque Ecclesiæ discrepantia quoad formam verborum, ut apparet ex formulis, quas refert Arcudius vbi supra.

Artic. 2. Negat Tannerus disp. 7. quæst. 2. dub. 4. Vllam esse quoad hoc punctum discrepantiam Græcorum ab Ecclesia Romana. Primò, quia nullus Auctor vsquam meminit eiusmodi dissidij, cum cætera Græcorum instituta peculiaria, plures referant, expendatque diligenter circa singulas materias, etiam leniores. Secundò quia cum in Concilio Florentino reliqua Græcorum à Latinis dissidia, non esse adeo grauius serio, & admodum fusè, discussa sint; de hac re omnium grauiissima, ne minimus quidem dissensionis index apparet. Tertio, quia Eugenius IV. in decreto vñionis Latinorum cum Armenis, Græcorum per omnia fidem, ac ritus sectantibus, definit hoc sacramentum perfici potestione instrumentorum. Credibile porro non est Græcos; & Armenos in eodem Concilio Latinis quoad religionem vñitos, nihil in re tanta reclamatos fuisse, si dissensissent, aut si iure reclamassent, non fuisse causam obtenturos, cum de vñione ageretur enixe. Postremò quia Gabriel Metropolitani Philadelphienfis in lib. Græco de sacramentis, Græcus & ipse, sic ait: *Est autem materia sacerdotalis Ordinis sacer panis, & certus ille sacerdos vasorum numerus, & reliqua cuiusque ordinis propria vti moris est.* Nihil igitur dissident Græci à Latinis, quoad materiam, & formam huius sacramenti.

Artic. 3. Verum ista Tanneri opinatio subsistere nequaquam potest. Quia Arcudius lib. 6. cap. 3. vsque adeo nerosè, ac patenter probat adductis, quam pluribus Conciliorum, Ritualis, Patrum, aliorumque Doctorum testimoniis constanti semper Orientalis Ecclesiæ more, solam manuum impositionem adhibitam esse, & adhiberi, tanquam materiam pro Presbyteratu, & Diaconatu, ut id in dubium reuocari amplius minimè possit, accedente præsertim attestatione Cardinalis de Lugo dicentis disput. 2. de sacramentis in genere sect. 5. vidisse se Romæ quod, & nuper ipse mihi dixit, Diaconatum, & Presbyteratum sola manuum impositione, tanquam materia collatum, per Episcopum Græcum sciente, & consentiente Romano Pontifice, nunquamque dubitantibus ipso, aut cæteris Romanis de legitima, & valida eorum ordinum collatione; quandoquidem ex Presbyteris, & Diaconis sic ordinatis, non iterata ordinatione, Episcopi, & Cardinales non semel assumpti sunt à Pontificibus Romanis. Multo vetò minus reuocari in dubium potest porrectionem instrumentorum adhiberi à Latinis tanquam materiam. Videtur igitur dubitari minimè posse de aliquo circa hoc punctum dissidio inter Ecclesiam Orientalem, & Occidentalem. Neque coniectura Tanneri quidquam euincunt. Quoad primam enim de auctoribus constat satis ex modo indicatis, & ex aliis pluribus apud ipsos; quoad secundam, & tertiam, Græci non interfuere Concilio, dum illud Eugenij Decretum conciperetur, ac euulgaretur; Armeni verò consensere Latinis quoad omnia pertinentia ad sacramentorum administrationem; ut obseruat Arcudius vbi supra quod ad postremum attinet, quam sit exigua fidei, quamque incuriosus Philadelphienfis ille Præsul in exponendis materiis, & formis sacramentorum, liquet abundè ex Arcudio lib. 2. cap. 13. & 23. lib. 3. cap. 20. lib. 6. cap. 8. & alibi sæpè fortasse ille intellexit nomine materiæ, totum rerum apparatus, quæ apponuntur ordinandis, siue accidentales illæ sint, siue substantiales; sicut nomine formæ non infrequenter intelliguntur cærimonie etiam accidentales sacramentorum, ut obseruat de Lugo disput. illa 2. sect. 2. & 5.

Artic. 4. Aliam concordie rationem inter vtriusque Ecclesiæ ritus meditatus est Arcudius ipse lib. illo 6. cap. 7. Obseruat ille primò, Eugenium in suo decreto

decreto non definire, materiam ordinum esse instrumenta eorum, sed porrectionem instrumentorum. Addit deinde Episcopalem instrumentorum porrectionem, non absônâ dicendi ratione, impositionem manuum nuncupari & re ipsa esse. Suadet id primum cum Vasquez assertore puriter eius locutionis, realisque identitatis inter eiusmodi porrectionem, & manuum impositionem, quia extensio manus Episcopalis ad confirmandos, ut eos inungat, & signet in fronte, dicitur impositio manuum à D. Thoma, Hugone de Sancto Victore, Thoma Vvaldensi, & Bellarmino locis ab ipso indicatis. Eandem vñctionem dicit impositionem manuum Suarez cum pluribus aliis, t. 3. in 3. p. disp. 38. sect. 4. adducitque eam in rem Innocentium III. qui cap. vnico. §. penultimo de sacra Vñctione dicit sic: *Per frontis chrismationem manus impositio designatur.* Placet Tanne-ro quoque, & Moracio hæc locutio. Deinde rogatus Christus Dominus Marci 7. ut manus imponeret lunatico, non aliter annuit postulatis, quam linguam eius, & aures tangens digito. Quævis igitur extensio manuum ad alterum, & contactus etiam mediat, dicitur haud incongruè impositio manuum, maxime si sit extensio superioris ad inferiorem, & appareat ex circumstantiis, ea actione exerceri personam, atque munus superioris. Concludit iam ex his differentiam Ecclesiæ Orientalis, & Occidentalis quoad materiam sacramenti Ordinis, esse purè materialem, & accidentariam, quia utrobique adhibetur impositio manus, solusque est diuersus modus imponendi, quatenus Græci vtuntur pura manus impositione super caput: Latini verò extensione manus porrectione instrumenti sacri. Quæ differentia est similis differentie, quæ datur inter asper-sionem, & immersionem, tamque triplicem, vel simplicem, pro Baptismo, inter panem azymum, & fermentatum pro Eucharistia, inter contractum clandestinum, & publicum pro matrimonio.

Art. 5. Confirmari potest hic modus dicendi, ratioque concordie, conferendo inuicem Concilium Florentinum, & Tridentinum. Quia Florentinum solam exprimit porrectionem pro materia huius sacramenti. Tridentinum verò sess. 14. cap. 3. de sacramento Extreme Vñctionis sub initium, solam exprimit manuum impositionem, pro ordinatione sacerdotis. Credibile autem nequaquam est, aut Tridentinum excludere voluisse traditionem instrumentorum, aut Florentinum impositionem manuum. Quia Patribus Tridentinis erat notissimum, porrectionem instrumentorum haberi in Ecclesia Latina, hoc est apud ipsos eos Patres, materiam essentialiter requisitam. Nec Patribus Florentinis ignotum, aut dubium esse poterat, impositionem manuum esse materiam requisitam itidem essentialiter, cum ea sola pro hac re exprimitur in sacris litteris, atque communis Doctorum Catholicorum sententia sit, impositionem aliquam manuum esse materiam necessariam, uti modo indicauit Tridentinum. Cum ergo Tridentinum solius meminerit impositionis, Florentinum solius porrectionis, vtrumque, pro eodem vtramque eam vocem, quoad præsens attinet, vsurpasse credendum est; siquidem de neutro credi potest omnino re ipsa prætermisisse rem, & necessariam, & notissimam, quatenus talem.

Art. 6. Ista concordie ratio, vtrumque probabilis forte sit, satisfacere plenè non potest: Nec enim, qui tradit aliquid alicui, eo ipso dicitur illi manum imponere, siue tradat authoritatue, siue familiariter. Accedit Gregorium VIII. in cap. *Presbyter* de sacramentis non iterandis, apertè distinguere impositionem manuum à porrectione instrumentorum, dum dicit supplendam illam postea esse, si hæc sola initio

adhibita fuit. Manifestius eandem diuersitatem agnoscit inter vtramque eam actionem Concilium Carthag. 4. can. 5. dicens, subdiacono cum ordinatur ideo dari Patenam vacuum, & Calicem, quia non accipit manus impositionem, ut Diaconus. Acciperet autem, nec verificaretur negatiua absoluta Concilij, si ipsa datio Patenæ & Calicis esset vera aliqua manuum impositio. Accedit rursus Concilia, & Patres non exigere qualemcumque impositionem manuum, sed determinatè, & expresse impositionem super caput ordinandi, ut apparet ex eorum testimoniis, quæ exhibet Cardinalis de Lugo; sect. illa 5. Atque his euanescent omnino, quæ pro se adducit Arcudius.

Art. 7. Dicendum itaque est primò conditionaliter, si Græci sola manuum impositione, & Latini sola instrumentorum porrectione, aut hac ut coniuncta cum illa vsi sunt, tanquam materia sacrorum ordinum, eosque sic validè contulere, & conferunt, Christum Dominum vtramlibet sufficientem esse voluisse, & neutram diuisim, aut coniunctim requisuisse; atque instituisse determinatè. Pater hoc ex Tridentino definiente sess. 21. cap. 2. inesse Ecclesiæ potestatem, circa sacramentorum dispensationem, statuendi, vel mutandi, non nisi salua eorum substantia, hoc est materia, & forma, quarum institutio pertinet ad solum Deum, ut dictum est supra in communi quæstion. 10. necnon quæstion. 4. Dicendum rursus est absolutè, tum traditionem instrumentorum congruentium vnicuique ordini, tum manuum impositionem esse materiam proximam sufficientem ad valorem huius sacramenti. Est quidem sufficiens traditio instrumentorum, propter auctoritatem Concilij Florentini, affirmantis expresse illam esse materiam Ordinis, eademque Ordinem conferri. Est itidem sufficiens impositio manuum, quia ex indicatis scripturæ locis constat per eam collatos fuisse, ac proinde, & conferri validè posse Episcopatum, Presbyteratum, ac Diaconatum. Accedit praxis, & auctoritas Ecclesiæ orientalis, & occidentalis, quantum altera nunc, & olim, vtitur traditione, altera impositione, tanquam materia huius sacramenti. Quod proinde vtriusque modo validè perficitur. Tutissimus autem perficiendi modus est, quo vtitur Ecclesia Romana, quæ in ordinatione Presbyteri, & Diaconi adhibet, & manuum impositionem, & traditionem instrumentorum. Pro subdiaconatu verò, & ordinibus minoribus est materia proxima itidem tutissima, eadem instrumentorum porrectio, mutuaque receptio, utpote expresse approbata in Concil. Florentin. & vsu perpetuo Ecclesiæ Romanæ recepta. Verum est satis impositio tuta quoque manuum, qua sola vtitur Ecclesia Græca pro subdiaconatu, & Lectoratu, quem solum ordinem minorem illa seorsim retinet. Est inquam satis tuta, quia illam semper vsurparunt Græci, etiam ante schisma, & modo retinent etiam Romæ cum consensu Pontificio. Dicendum itaque demum est itidem absolutè Christum Dominum instituisse, tum materiam remotam, tum proximam huius sacramenti, non vltima determinatione rei, & actionis, sed sub conceptu vniuersaliori rei, & actionis significantis analogicè effectum huius sacramenti; relicta Ecclesiæ libertate eligendi hanc, vel illam eiusmodi rem, & actionem determinatè, atque præcipiendi, ut eadem determinate vterentur ministri ipsius, peccaturi quidem, sed non inualidè operaturi, si adhibeant rem, & actionem alterius speciei, eatenus æquivalentem. Ita docent Cardin. de Lugo vbi supra, & frater eius Franciscus lib. 1. de Sac. cap. 1. quæst. 7. num. 78. cum plerisque aliis Theologis, qui egerunt de ista controuersia in propriis terminis.

Art. 8. Ratio ob quam non necesse fuit, vt pro isto sacramento institueretur materia à Christo Domino, tanta cum determinatione, atque pro aliis sacramentis, videtur esse. Quia materia hæc potius, quam illæ adhibentur in singulis sacramentis, vt suscipientibus significet effectus proprios illorum, atque significando eleuent animum ad dignam eorundem effectuum æstimationem, & pium affectum, vt dictum est sæpè in communi, maximè verò qu. 11. Qui autem suscipiunt Ordines, supponuntur, per se magis instructi de rebus spiritualibus, ac Diuinis, quam cæteri, adeoque sunt facilius excitabiles ad conuenientem apprehensionem effectus percipiendi quam cæteri, suscipientes alia sacramenta. Oportuit ergo, vt Christus susceperet in se totaliter magisterium erga reliquos susceptores sacramentorum, determinando per se vltimato rem, & actionem directricem, ac illuminatricem illorum, vt optimus magister, magis, ac melius subueniret, maiori ignorantia, maioriq; indigentia eruditionis perfectæ; Potuit verò absque inconueniente admittere alios in consortium magisterij, & eruditionis pro ordinandis, vtpote pro uelut in intelligentia rerum, & de quæ capacibus, vt instruerentur sufficienter quolibet ex pluribus symbolis effectuum sacramentalium, siue humana prudentia, siue Diuina sapientia electis, atque vltimò determinatis.

Art. 9. Eadem ratione ita instituit Christus formam verborum, quatenus significatiuam effectus conferendi vnicuique ordinando, vt reliquerit liberam similiter facultatem eligendi qualemcumque formulam verborum, sibi inuicem æquivalentium, quoad id significandum. Hinc in Ecclesia latina, Episcopatus confertur per duplicem formam partialem, quarum altera, *Accipe Spiritum sanctum*, adiungitur impositioni manuum ordinantis supra caput ordinandi: altera, *ungatur & consecratur caput tuum celesti benedictione in ordine Episcopali, in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti Adiungitur.* Vnctioni Chrismatica, quæ fit in capite ordinandi. Vtraque verò hæc forma videtur esse substantialis. Prior quidem certò propter definitionem supra memoratam Tridentini sess. 23. can. 4. non frustra dici ab Episcopo: *Accipe Spiritum Sanctum*, sed per hæc verba dari Spiritum sanctum. Posterior verò, quia Anacletus Papa Epist. 2. dicit sic: *Omnis sanctificatio constat in Spiritu Sancto, cuius virtus inuisibilis Sancto Chrismati est permixta.* At Græci vna continuata oratione absoluunt totam formam Episcopalis ordinationis, eamque adiungunt vni itidem soli impositioni manuum, cum pallio Episcopi ordinantis, dicendo: *Diuina gratia, quæ semper infirmam sanat, & imperfecta perficit, promouet N. &c.* postea verò adiungunt caeremonias alias accidentales, quæ videri possunt apud Arcud. lib. illo 6. cap. 2.

Art. 10. Similiter in ordinatione Presbyteri, Ecclesia Latina vtitur seorsim duplici forma partiali, quarum alteram, *Accipe potestatem offerendi sacrificium Deo &c.* profert Episcopus, dum tradit ordinando Patenam cum Hostia superposita, & Calicem cum vino, præmissa prius impositione manuum ordinantis, & Vnctione manuum ordinandi: alteram *Accipe Spiritum sanctum, quorum remiseras peccata, remittuntur eis &c.* profert idem Episcopus ordinans, dum imponit manus ordinando, postquam simul cum ipso consecrauit corpus, & sanguinem Christi. Dubitari autem non debet vtramque formam esse substantialem, & verè operatiuam sacramentaliter: tum quia in neutra forma saluatur veritas enunciationis iuxta proprietatem verborum, nisi vtralibet conferat re ipsa potestatem Ordinis, quam distinctè, & adæquatè significat: tum quia post priorem formam: *Accipe pote-*

statem offerendi, exercet Ordinatus eam potestatem, offerendo de facto, & sacrificando; posterior verò forma: *Accipe Spiritum sanctum*; non frustra profertur, sed verè dat Spiritum sanctum, vt liquet ex definitione Tridentini, paulò prius indicata, idemque Concilium sess. 14. cap. 1. & can. 4. definit per eadem verba datam esse Apostolis, Ioann. 20. & dari legitimis eorum successoribus, potestatem remittendi peccata. Certum itaque est per priorem formam in Ecclesia Latina conferri potestatem supra Corpus Christi verum; per posteriorem verò supra corpus eiusdem mysticum, seu ad absoluendos fideles. Græci verò, ad vnicam manuum impositionem cum pallio, vnam itidem solam adiciunt formam verborum, *Diuina gratia, quæ semper infirma sanat &c.* atque hac vna prolatione, ac impositione, vtramque eam potestatem conferunt indiuium Presbytero.

Art. 11. Diaconus ordinatur similiter in Ecclesia Latina per duplicem formam partialem, quarum prior: *Accipe Spiritum sanctum ad robur, & ad resistendum Diabolo & tentationibus eius*, profertur, dum ordinando imponitur manus Episcopalis; altera verò: *Accipe potestatem legendi Euangelium in Ecclesia Dei*, dicitur dum eidem traditur ab Episcopo liber Euangeliorum. Posteriorem autem istam, & formam verborum, & traditionem Euangeliorum, esse substantialem, & sacramentaliter operatiuam, dubitare minime licet, propter apertam definitionem Florentini loco præinducto. Sed nec de priori forma, & impositione manus dubitari potest, quin sit similiter substantialis, & operatiua, tum propter sæpè repetitam definitionem Tridentini illis verbis verè dari Spiritum sanctum, nec frustra eadeci ab Episcopo, tum quia Apostoli ordinauerunt septem primos Diaconos impositione manuum, vt constat ex Actor. 7. atque Conc. Carthag. 4. can. 4. & 5. clarè significat Diaconum perinde ordinari per impositionem manuum, atque ordinatur subdiaconus per traditionem Calicis, & Patenæ. At Græci soli manuum impositioni sola hæc adiungunt verba: *Diuina gratia, quæ semper &c.* ac deinde superaddunt accidentalia quædam alia.

Art. 12. Demum Subdiaconatus, & quatuor Minores Ordines conferuntur in Ecclesia Latina per formam verborum modi imperatiui, significatiuam potestatis vnicuique Ordini conuenientis, dum vnicuique ordinando traduntur instrumenta sui Ordinis, seu quibus, & circa quæ potestatem suam peculiarem vnusquisque ordinatus exercet. Vnde Subdiacono, dum ad eum dirigitur forma verborum huius Ordini congruens, traduntur Calix vacuus, & Patena itidem vacua. Acolytho verò traduntur cereus extinctus cum peculiari sue forma, ac deinde Vrecolus cum forma itidem peculiari, & sic de reliquis vti videri fufius, ac distinctius potest in Pontificali Romano, & apud Vasquez disp. 237. cap. 3. & disp. 238. cap. 5. At Græci, præter Lectoratum, nullum Ordinem Minorem seorsim conferunt, Lectoratum verò, sicut, & Subdiaconatum conferunt variata sola forma verborum, prout congruit vnicuique Ordini, & contenta vbique eadem manuum impositione, vti videti plenius potest in Euchologiis Græcorum, & apud Arcudium vbi supra.

Art. 13. Æquivalentia inter formas prædictas Græcorum, & eas, quibus vtitur Ecclesia Romana est manifesta. Quia potestatem cuiusque Ordinis propriam, quam cum ipsius collatione distinctè exprimunt formæ Romanæ, sub significant etiam haud obscurè formæ Græcæ, dum distinctè exprimunt gratiam Dei, quatenus promotricem ordinandi, ad eum determinatè gradum, ac ordinem, qui ipsi confertur. Nec obstat, quod Græci tandem semper

semper materiam adhibent pro omnibus Ordinibus, nec pro singulis superaddunt aliquid, sicut Latini, quod peculiari analogia ducat in cognitionem muneris peculiaris, ad quod destinatur unusquisque Ordinatus, non inquam hoc obstat. Quia inde tantum concluditur materiam Latinorum esse significationem, magisque accommodatam pro vnoquoque Ordine clarius representando, sicut, & formæ sunt significationis proculdubio clarioris; ceterum materia etiam Græca est de se sufficiens, quæ partialiter concurrat ad promotionem ad quemlibet præminentiam gradum, ratione cuius, qui ordinatur consequitur munus aliquod dirigendi infimum fidelium populum ad cultum Dei, & ad vitam æternam. Quia Duces, ac Principes populi inaugurabantur olim impositione manuum, ut apparet ex numero 27. & Deuter. 34. atque inde impositio manuum semper retenta est, tanquam promotrix ad gradum quemlibet similis aliquatenus præminentiam, ac muneris. Dictum præterea est supra in communi, cum Augustino, D. Thoma, & aliis Principatum significandi, in sacramentis, esse penes verba, atque hæc variantur, pro diuersitate Ordinum, non minus à Græcis, quam à Latinis, tamen materia non varietur apud Græcos. Dictum rursus est in quæstione præcedenti sacramentum Ordinis esse vnum potentiale, secundum speciem infimam, tamen Ordines ipsi, seu gradus, per illud collati sint plures. Vnde nullum est inconueniens, quod pro pluribus ordinibus eadem materia adhibeatur, cum hæc non sit pars Ordinis collati, sed solius sacramenti conferentis Ordinem passiuè sumptum. Concluditur itaque, sicut materiam, ita, & formam instituisse determinatè Christum Dominum in genere, quoad conceptum rei, & verborum significantium effectum proprium vniuersiusque Ordinationis, atque de cætero reliquissæ Ecclesiæ potestatem eligendi, atque vltimò determinandi eadem, quoad speciem infimam entitativam ipsorum.

Ad 1. Quæ instituta sunt à Christo Domino, obseruantur vniformiter in tota Ecclesia, & pro omni tempore, quatenus instituta ab ipso sunt. Ceterum non omnia instituta ab ipso sunt cum vltima determinatione, quoad species infimas rerum, & verborum, secundum entitates physicas ipsorum, atque eatenus dari potest varietas, absque vllò inconuenienti. Neque verò vltèrius progredita est varietas Ecclesiæ in re præfenti, ut liquet ex dictis.

Ad 2. In nullo ex testimoniis, quæ indicat obiectio pro alterutra ex materiis, quibus vtitur Ecclesia, tum Latina, tum Græca, reprobat explicitè, vel etiam implicitè, altera materia. Vnde vtralibet agnoscitur verè sufficiens absque vlla contradictione testimoniorum vtriusque partis. Ratio porro, ob quam Concilium Florentinum solam expresse traditionem instrumentorum, atque omiserit impositionem manuum, duplex esse potuit. Prior est, quia cum instructio illa Eugeniana, edita sacro approbante Concilio Florentino, sit compendiaris, & brevis, id solum exprimere voluit, quod est vniforme, & proportionaliter commune omnibus ordinibus, tum maioribus, tum etiam minoribus, atque eiusmodi est in Ecclesia Latina, sola, instrumentorum traditio. Altera, eaque præcipua ratio est, quia impositio manuum pro Episcopatu, Presbyteratu, & Diaconatu, est notissima ex sacris litteris, minimèque controuersa apud Ecclesiam Occidentalem, & Orientalem, ideoque subintelligi facillè potuit, quin seorsim exprimeretur. In aliis verò textibus sola exprimitur eadem manuum impositio propter eandem sacrarum litterarum auctoritatem peculiarem, & quia agitur de solis iisdem ordinibus, de quibus solis

expresse legitur in iisdem sacris litteris.

Ad 3. In hoc sacramento confertur potestas ad operandum circa materiam exteriorem. Potestas autem ad aliquid innotescit principaliter per actum ipsius. Hinc est, quod in aliis sacramentis adhibetur materia, significans potissimum formam communicandam suscipienti sacramentum, consideratam secundum se. In hoc verò sacramento exhibetur materia potissimum significans actum, quo exerceri debet, quod illud suscipit, quatenus materia, circa quam versatur actio, refertur distinctè ad ipsam actionem. Atque hoc dictum sit de materia Ecclesiæ Latinæ. Quia de Græca, eiusque opportuna significatione paulo prius dictum iam est, quantum sufficit.

Ad 4. Istud sacramentum ordinatur principaliter ad effectus similes effectibus potestatis, per quam idem sacramentum confertur, cum quadam vniocatione peculiari, inter virtutem propriam ordinantis, & eam virtutem, quæ communicatur ordinando. Propterea minister huius sacramenti, congruenter vtitur modo imperatiuo, tanquam specialiter communicans de suo, effectum sacramenti, quod confert; cum alia sacramenta non præsupponant necessariò ex parte Ministri, effectum, quem mediante illo Deus communicat. Obserua obiter formam huius sacramenti, quatenus continet verbum, *accipe spiritum, accipe potestatem*, nempe sensibiliter; atque materiam eius proximam, quæ est traditio instrumentorum denotare necessarium esse contactum materiæ remotæ, ex parte ordinandi, quatenus non verificatur perfectè, & completè acceptio sensibilis spiritus, & potestatis, & traditio instrumentorum, absque contactu materiæ remotæ ex parte accipientis. Vnde hæc videtur probabilior, & est communior Theologorum opinio cum D. Thoma quæst. 34. art. 5. ad 3. aduersus Caietanum in summa, & alios non paucos.

QVÆSTIO CV.

Vtrum Minister Ordinis sit solus Episcopus?

Videtur non esse. 1. Quia Episcopus potest ordinare Episcopum. Ergo, & Presbyter Presbyterum, & sic de cæteris proportionaliter.

2. Non solus Episcopus imponit manus sacerdoti ordinando, sed etiam sacerdotes adiuuantes. Sacerdotium autem confertur per impositionem manuum. Ergo non solus Episcopus ordinat sacerdotem; sed etiam simplices sacerdotes. Similiter Subdiaconis traditur ab Archidiacono vicecolus cum aqua, & manutergio, quæ sunt instrumenta eius Ordinis. Ordinatio autem fit per traditionem instrumentorum ipsius Ordinis. Ergo Archidiaconus etiam ordinat Subdiaconum, & non solus Episcopus.

3. Cui conuenit, quod est principale, conuenit etiam, quod est accessorium. Sed in Episcopo, qui proculdubio potest omnes Ordines conficere, potestas consecrandi Eucharistiam est; potestas eius principalis, respectu cuius comparatur, tanquam accessoria, & minus principalis potestas ordinandi. Ergo omnibus Presbyteris conuenit potestas conferendi omnes Ordines, quandoquidem eisdem omnibus conuenit potestas consecrandi Eucharistiam.

4. Chorepiscopi validè olim conferebant, non solum Subdiaconatum, & Diaconatum, sed etiam Presbyteratum, ut colligitur apertè ex Concilio Antiocheno can. 10. Neocæsariensi can. 13. Ancyrano can. 13. Chorepiscopi autem non erant veri Episcopi,